

Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon med Bremnes Seashore AS

Risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet, og velferd i forbindelse med avlusing

Rapport	
Rapporttittel Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon med Bremnes Seashore AS	Saksnummer 2024/233911
Gradering Offentlig	Dato for rapport 02.12.2024
Deltakere i revisjonsteamet Synnøve Hodneland, Sara Straumsnes, Silje Kristin Kaldestad og Janne Kandal	Revisjonsleder Synnøve Hodneland

1. Innledning

Den 6. og 7. november 2024 gjennomførte Mattilsynet revisjon hos Bremnes Seashore AS, i henhold til varsel om revisjon datert 12. september 2024.

- Dokumentgjennomgang fra 27. september til 15. november, ref. dokumentliste.
- Åpningsmøte og intervju av ledelsen 6., 7., og 14. november.
- Verifikasjonstilsyn på 5 lokaliteter i perioden 29. oktober - 5. november.
- Oppsummeringsmøte 15. november.

2. Bakgrunn

I 2023 døde 62,7 millioner laks i norske oppdrettsanlegg. Av det totale antallet slaktet fisk i 2023, ble 14,9 % nedklassifisert til "produksjonsfisk". Dette er en økning på 9,7 prosentpoeng siden målingen startet i 2018.

Økt oppmerksomhet på forbedring av risikostyring og internkontroll blant oppdrettsselskapene vil kunne resultere i forbedret dyrehelse og -velferd for et stort antall individer.

3. Mål

Målet med denne revisjonen var å undersøke om Bremnes Seashore AS sin risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet, og velferd i forbindelse med avlusning er i henhold til aktuelt regelverk beskrevet i varsel om revisjon.

Tilsynet har rettet seg mot selskapets matfiskproduksjon i Vestland og Rogaland.

4. Bremnes Seashore AS

Vi hadde en god dialog med dere under revisjonen. Vi fikk tilsendt omfattende dokumentasjon i forkant av revisjonen, der en del av dokumentene var utenfor revisjonens tema. Presentasjonen dere hadde forberedt til åpningsmøtet dekket de overordnede temaene.

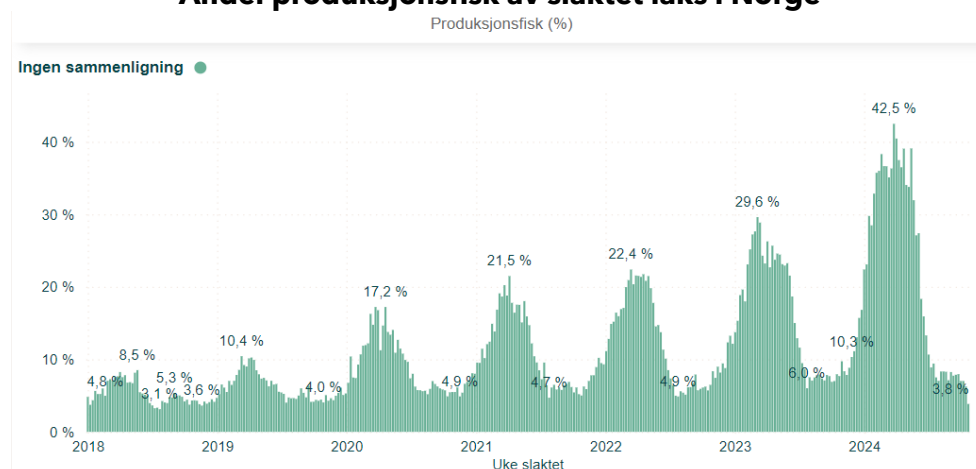
Bremnes Seashore AS (Bremnes) driver produksjon av settefisk og matfisk av laks. Selskapet har 3 egne settefiskanlegg og 21 matfiskkonsesjoner fordelt på 23 lokaliteter i Hardanger, Sunnhordland og Rogaland, samt eget anlegg for pakking og foredling av laks.

Om Bremnes Seashore AS	
Drift i produksjonsområde	2 og 3
Antall matfisklokaliteter	23
Dødelighetsrisiko Bremnes Seashore AS*	19,8%
Antall luseoverskridelser, 2023**	28
Antall påviste sykdomsutbrudd 2023, listeførte sykdommer**	4 (ILA)

*Veterinærinstituttets metode for å beregne årlig dødelighetsrisiko

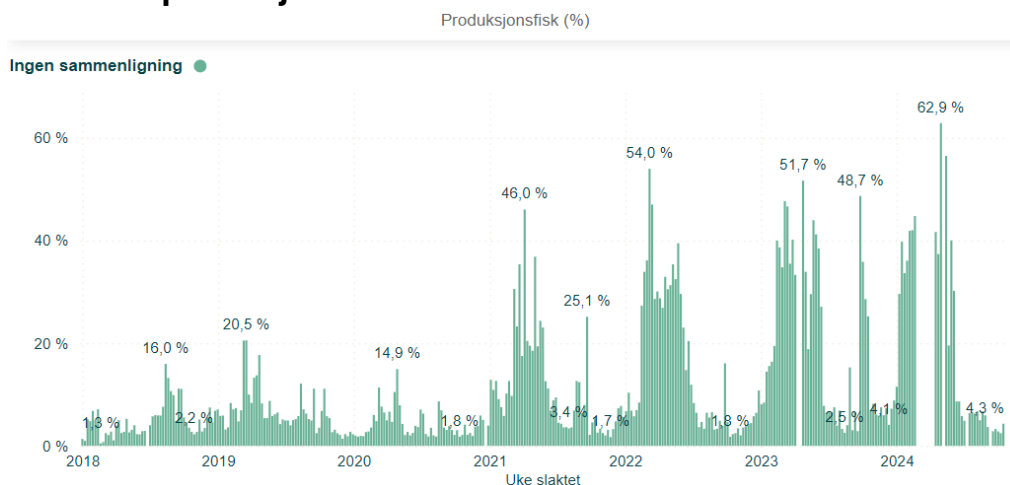
**Barentswatch

Andel produksjonsfisk av slaktet laks i Norge

Figur 1; Produksjonsfisk (%) i perioden 2018 tom. uke 42 2024, alle virksomheter. Kilde: Mattilsynets datagrunnlag fra innrapporterte slaktemeldinger.

Andel produksjonsfisk av slaktet laks for Bremnes Seashore AS

Figur 2; Produksjonsfisk (%) i perioden 2018 til uke 41 2024, for Seashore Sjø AS. Kilde: Mattilsynets datagrunnlag fra innrapporterte slaktemeldinger.

5. Resultat

Vår rapport representerer et bilde av selskapets styringssystemer på revisjonstidspunktet, hvor vi har to hovedkategorier av observasjoner.

Avvik: Observasjoner der vi påviser brudd på regelverket.

Forbedringspunkt: Observasjoner der vi mener det foreligger risiko for brudd på regelverket, og hvor vi mener virksomheten bør vurdere tiltak.

Vi har funnet avvik knyttet til:

- Risikostyring
- Avvikshåndtering

Vi understreker at det *kan* finnes avvik og forbedringspunkt innenfor andre tema i styringssystemene som ikke er omtalt i denne rapporten.

I dette kapitlet vil vi beskrive avvikene vi fant under revisjonen. Begrunnelsen vi gir skal ikke forstås som en uttømmende liste, men som en overordnet fremstilling av hovedtrekkene ved observasjonene og eksempler på praktiske konsekvenser.

Rapporten gir en beskrivelse av feil og mangler knyttet til regelverket. Prosesser, aktiviteter og tiltak et selskap har, som er ivarettatt og i henhold til regelverket, er ikke beskrevet.

5.1.1 Risikostyring

Avvik: Bremnes Seashore AS har mangler knyttet til kartlegging av farer og problemer og på denne bakgrunn også mangler knyttet til vurdering av risiko, og kan ikke vise hvordan planer og tiltak utarbeides for å redusere risikoforholdene.

Hjemmel: Forskrift om IK-Akvakultur § 5 tredje ledd bokstav e og f, jf femte ledd.

Begrunnelse:

Selskapets styringssystemer skal etablere prosesser som trekker produksjonen i riktig retning, med så lav risiko som mulig. Dette inkluderer blant annet risikoanalyse og -vurdering, etablering og evaluering av forebyggende tiltak, håndtering av avvik, etablering og oppdatering av prosedyrer, samt beredskapsplanlegging. Det skal fastsettes overordnede mål, med evaluerbare delmål, og det skal utarbeides planer og tiltak for å oppnå målene.

Under revisjonen fant vi at dere har utarbeidet mål og delmål for selskapet. Dere arbeider med felles mål for alle lokalitetene, men det er uklart for oss hvordan dere systematisk utarbeider og dokumenterer lokalitetsspesifikke planer og tiltak for å nå målene, og hvordan dette er reflektert i styringssystemene deres. Videre er det uklart hvordan dere kommuniserer målene ut i organisasjonen på en slik måte at de ulike målgruppene i selskapet vet hvilke tiltak de skal prioritere for å bidra til måloppnåelsen.

Vi har følgende eksempler på manglende systematisk risikostyring:

- Møtestrukturen fra bunn til topp er ikke beskrevet i styringssystemet, men møteaktivitet vektlegges både under åpningsmøte og i intervjurunden som en viktig arena for driftsoppdatering og deling av andre forhold. Vi kan ikke se hvordan tiltakene som utarbeides i disse møtene gjenspeiles i styringssystemene til Bremnes.
- Det fremkommer ikke hva som påvirker utarbeidelsen av mål og hvordan generasjonsevalueringer systematisk ivaretas i den framtidige produksjonsplanleggingen.
- Risikovurderingene er i liten grad lokalitetsspesifikke.
- Selskapet har startet arbeidet med et risikobilde på konsernnivå, men intervjuer og verifikasjonstilsyn viser at dette bildet ikke er kjent i organisasjonen. Det er videre uklart hvordan innsamlet data danner grunnlag for et aggregert risikobilde, og om, eller hvordan risikoer løftes systematisk oppover i selskapet.
- Compliance-avdelingen er i arbeid med å forbedre risikovurderingene for anlegg i sjø, men kan ikke konkretisere hvordan dette skal gjøres eller tidsplan for gjennomføring og implementering.
- Kvalitetssystemets risikomodul fremstår lite brukervennlig og gjenspeiler ikke hvordan risikoreducerende tiltak kommuniseres effektivt ut til den operative driften, herunder hvordan selskapet sikrer at driftsteknikerne er kjent med hvilke risikoer som er til stede i ulike operasjoner.
- Bremnes beskriver flere eksempler på overordnede risikoreducerende tiltak, blant annet produksjon av stor smolt for å redusere tid i sjø, samt optimalisering av utsettstidspunkt på enkelte lokaliteter. Det fremkommer ikke hvordan selskapet har jobbet systematisk for å komme fram til disse tiltakene.
- Bremnes peker på fiskehelse- og velferdsplaner for lokalitetene som viktige tiltaksplaner for måloppnåelse, men planene er tilnærmet identiske og fremstår generelle.

Observasjonene relatert til biosikkerhet og velferd illustrerer hvordan mangler i risikostyringen får praktiske konsekvenser.

Biosikkerhetsplaner:

Akvabiosikkerhetsforskriften, forordning 2020/691 kap. II art. 5, setter krav om at alle godkjente akvakulturanlegg og grupper av akvakulturanlegg i sjø skal ha en biosikkerhetsplan. Planen skal identifisere risiko for introduksjon, etablering og spredning av sykdomsagens, ta hensyn til særtrekkene ved anlegget og fastslå tiltak for å redusere biosikkerhetsrisikoene (Se Mattilsynets veileder «Biosikkerhetsplan i akvakulturanlegg»).

I revisjonen gjorde vi følgende funn:

- Selskapet har ikke utarbeidet lokaltetsspesifikke biosikkerhetsplaner, men viser til risikoanalyser av biosikkerhet. Lokalitetsspesifikke tiltak kommer i liten grad fram av disse.
- Selskapet har risikovurdert biosikkerheten for anlegg i sjø på overordnet nivå. Verifikasjonstilsynene viser liten bevissthet rundt, og liten involvering i utarbeidelsen av biosikkerhetsplanene.

Velferd:

For å ivareta kravene i dyrevelferdsregelverket er det nødvendig med kunnskap om fiskens status, slik at man har et grunnlag for å vurdere risiko. Kunnskap om fiskens helse og velferd kan man blant annet få ved å registrere ulike velferdsindikatorer og dokumentere utviklingen av disse på en *systematisk* måte. Loggføring og trendanalyser kan vise utvikling over tid og kan brukes som beslutningsgrunnlag for risikovurderinger.

Intervjuer, gjennomgang av styrende dokumenter og verifikasjonstilsyn viser at Bremnes ikke dokumenterer velferdsdata på en slik måte at det kan jobbes systematisk for å unngå unødig påkjenning av fisk.

Bremnes jobber ukentlig med «helsestatus» i merdene, ref. «*Ivaretagelse av fiskevelferd – prosedyre*», ID 6119. Statusen settes basert på en kvalitativ vurdering av appetitt og adferd, samt siste helserapport og dødelighetstall for inneværende uke. Det opplyses under revisjonen om at velferdsscoreing på sikt skal bli en del av «helsestatus». Under revisjonen kom det frem at Bremnes den seneste tiden har tatt beslutninger om forsert utslakt basert på dette grunnlaget, og at avgjørelsen om forsert utslakt nå tas på et tidligere tidspunkt enn det man gjorde før. Selskapet har ambisjoner om at beslutningsgrunnlaget skal bli mer datadrevet, men har ikke konkrete planer for hvordan dette skal skje.

Behandlingsdødelighet er definert som «dødelighet behandlingsdag + dødelighet to påfølgende dager) - ((gjennomsnittlig daglig dødelighet siste to uker) x 3), ref. «*Prosedyre for registrering av dødelegheitsårsak i Mercatus Farmer*», ID 4430.

Vi har følgende eksempler på observasjoner knyttet til mangelfull systematisk registrering og oppfølging av velferdsscoreing:

- Gjennomføring av velferdsscoreing er beskrevet i «*Ivaretagelse av fiskevelferd – prosedyre*», ID 6119, men selskapet er ikke omforent om hvordan dataene skal loggføres og benyttes som beslutningsgrunnlag og danne grunnlag for vurdering av risiko. Verifikasjonstilsynene viser at velferdsscoreingene ikke gjennomføres slik prosedyren beskriver.
- Selskapet tester ut biomassemonitoreringsteknologi med innhenting av velferdsdata, men kan ikke vise hvordan dataene skal benyttes systematisk som fremtidig beslutningsgrunnlag.

Vi kan ikke se at Bremnes Seashore AS har dokumentert fiskens velferd på en slik måte at de systematisk kan vurdere risiko og utarbeide tiltak som iverksettes på riktig grunnlag, på riktig tidspunkt, for å beskytte fisk mot unødig påkjenning og belastning.

5.1.2 Avvikshåndtering

Avvik: Bremnes Seashore AS har mangelfulle rutiner for å forebygge og rette opp avvik fra krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Hjemmel: Forskrift om IK-Akvakultur § 5 tredje ledd bokstav g, jf første ledd.

Begrunnelse:

Selskapets styringssystem skal sikre at avvik fra akvakulturregelverket systematisk forebygges, blir avdekket og rettet opp. For å kunne forebygge avvik er det avgjørende at selskapet gjennomfører rotårsaksanalyser og systematisk lærer av tidligere hendelser.

Revisjonen avdekket at det er uklart hvordan selskapet jobber med rotårsaksanalyser, hvordan avvikhåndteringer påvirker selskapets kontinuerlige forbedringsarbeid, samt hvordan systematisk læring på tvers i selskapet sikres. Under åpningsmøtet beskriver dere at dere ønsker å støtte dere på en lærende og evalueringsbasert metodikk, men vi kan ikke se hvordan dette gjøres i dagens systemer.

Vi har følgende eksempler på observasjoner knyttet til håndtering av avvik:

- I avvikhåndteringsprosessen er «årsaksanalyse» et obligatorisk steg, og i systemet er det ikke mulig å lukke et avvik uten at årsaksanalysen er huket av. I praksis kan avvik lukkes uten at rotårsaken er identifisert, og kvaliteten på årsaksanalysene fremstår derfor mangelfull.
- Selskapet utarbeider ikke trendanalyser basert på avviksregistreringene.
- Avvikssystemet og -rapporteringen vektlegger antall registrerte avvik fremfor kvaliteten på avviksbehandlingen. Bremnes påpeker at fremtidig fokus skal være på kvalitet.
- Driftslederne deltar ikke i generasjonsevalueringer på lokalitetsnivå, og det er uklart hvordan selskapet sikrer en strukturert gjennomgang av avvik og forbedringspunkt fra hver lokalitet.
- Erfaringsutveksling, kalt "lessons learned", er ikke obligatorisk for alvorlige hendelser, men initieres ved behov. Det er uklart hva som initierer en slik analyse.

Eksempler på observasjoner knyttet til mangelfull læring på tvers:

- Avvik som identifiseres fra for eksempel generasjonsevalueringene eller internrevisjoner blir ikke systematisert, og det er ikke et system for å iverksette korrigerende tiltak på alle lokaliteter.
- Læring på tvers foregår til en viss grad i produksjonsmøter og andre møtefora, uten systematikk i hvilke hendelser som løftes og hva som skal til for å initiere aksjoner i andre deler av organisasjonen. Møtereferat fra produksjonsmøter, som vi har vurdert i revisjonen, viser til hendelser innenfor fiskehelse og fiskevelferd, men det fremkommer ikke hvilke korrigerende tiltak som er innført eller hvordan selskapet har lært av hendelsene.

Vi kan ikke se hvordan Bremnes Seashore AS sikrer kvalitet på avvikhåndteringen eller hvordan læring på tvers gjenspeiles i systemene, og det er derfor uklart for oss hvordan selskapet sikrer systematisk forbedring.

6. Verifikasjonstilsyn

2024/233911-12 - Hidlekjerringa, 29.10.2024
2024/233911-13 - Krossholmen, 29.10.2024
2024/233911-15 - Nye Hessvik, 29.10.2024
2024/233911- 20 - Vikane I, 30.10.2024
2024/233911- 24 - Sølvøyane, 05.11.2024

7. Dokumentliste

Følgende dokumenter ble benyttet under planleggingen og utføringen av tilsynet.

- Organisasjonskart Bremnes Seashore
- Organisasjonskart oppdrett
- Organisasjonskart eigen for denne revisjonen
- Stillingsbeskrivingar
- Prosedyre for dokumentstyring
- Målsetting for internkontrollarbeidet
- Ansvar og myndigheit HMS
- Prosedyre for risikoanalyse
- Policy for risikostyring
- Dokumentliste
- Risikoanalyse matfisk
- Risikoanalyse biosikkerheit
- Biosikkerhetsplan PO2/PO3
- Risikoanalyse biosikkerheit sjø 2024
- Topp 10 risikoar - flytting av fisk mellom anlegg
- Topp 10 risikoar - mottak av fartøy til handtering av fisk
- Topp 10 risikoar - smitte via utstyr
- Topp 10 risikoar - vassbåren smitte innad i anlegg
- Topp 10 risikoar - smitte, sykdom, massedød ved oppdrett
- Topp 10 risikoar - resistensutvikling mot behandlings-middel, metode
- Topp 10 risikoar - fisk blir stressa grunna trenging med spaghetinot
- Topp 10 risikoar - fisk får dårlig helse ved gjentagende behandlingar med temperert vann
- Topp 10 risikoar - fisk utviklar vintersår
- Topp 10 risikoar - skadar på fisk ved bruk av kastenot
- Konsernstrategi
- Strategi oppdrett
- Berekraft
- Prosjekt dødelegheit
- Generasjonsoppsummering Tittelsnes 2023
- Prosedyre for interne revisjonar

- Intern revisorar
- Sjekkliste intern revisjon
- Sjekkliste skyggerevisjon
- Liste over gjennomførte intern revisjonar for 2023 -2024
- Intern revisjon Loddetå 2024
- Intern revisjon Hidlekjerringa 2024
- Prosedyre for leiinga sin gjennomgang av internkontrollsystemet
- Ledelsens gjennomgang for 2023
- Intern revisjon QMS 2023
- Biosikkerheit ved matfiskanlegg
- Hygiene og fiskevelferd matfisk
- Reinhaldsplan matfisk
- Brakklegging matfisk
- Handtering av daudfisk
- Risikoanalyse biosikkerheit sjø
- Lovverk oppdrett
- Teljing av lakselus - Prosedyre
- Plan for håndtering av lakselus (IPM)
- Prosedyre for registrering av dødelegheitsårsak i Mercatus Farmer
- Prosedyre for handtering av daudfisk
- Bruk av rensfisk - prosedyre
- Prosedyre medikamentell behandling i brønnbåt
- Avlusing med temperert vatn - Prosedyre
- Rekvirering av legemiddel og ikkje-medikamentelle behandling (IMM)
- Ferskvassbehandling av fisk
- Behandlingsmetodar årshjul
- Fiskehelse- og velferdsplan Sølvøyane 24G
- Fiskehelse- og velferdsplan Vikane G24
- Fiskehelse- og velferdsplan Prestholmen 24G
- PO2 - Biosikkerhet brønnbåter servicebåter spylebåter og dykkere
- PO3 - Biosikkerhet brønnbåter servicebåter spylebåter og dykkere
- Reinhaldsplan matfisk
- Biosikkerheit ved matfiskanlegg
- Risikoanalyse biosikkerheit
- Kriterier og barrierer for redusere behandlingdødelighet
- Behandlingsskisse
- Oversikt over korrigering og oppfølging av avvik påpekt fra Mattilsynet i 2023/2024
- 13.4-13.5 Vedtak og tiltak MT
- Dokument MT, Krossholmen, Saltkjelen og Sølvøyane
- Ivaretagelse av fiskevelferd - prosedyre
- Prosedyre for utfisking av rensfisk
- Intervjuplan forslag
- Dok ID 00230 Sannsyns- og konsekvensbeskriving for risikoanalysar side 1
- Dok ID 00230 Sannsyns- og konsekvensbeskriving for risikoanalysar side 2

- Dok ID 00425 Prosedyre for avviksbehandling
- Dok ID 01430 Selskapets retningslinjer for avviksregistrering/Matfisk: Kva er eit avvik?
- Dok ID 02673 Evalueringsskjema etter avlusing
- 20241011 - Saltkjelen II, Evaluering FLS uke 41 (flytting fra Vikane)
- 20241017 Prestholmane effektevaluering FLS
- Dok ID 04692 Krav til leverandører og underleverandører - liste
- Dok ID 04724 Prosedyre for gjennomgang etter større uønska hendingar
- Lusetelling og velferdsscoring (ÅB)
- Lusetelling og velferdsscoringsskjema BREMNES
- Biosikkerhetsplan for PO3: Risikoanalyse biosikkerheit sjø 2024 - Apalvikneset
- Biosikkerhetsplan for PO2: Risikoanalyse biosikkerheit sjø 2024 - Jørstaskjera
- Generasjonsevaluering, inkludert mål og handlingsplan for neste utsett for en fra PO3: Generasjonsoppsummering Holevik G2023
- Generasjonsevaluering, inkludert mål og handlingsplan for neste utsett for en fra PO2: Generasjonsoppsummering Kalhag G2023
- Lessons learned - Breivik
- Lessons learned - Kalhag
- 20241029 Biosikkerhetsplan Hidlekjerringa
- Avvik dverghanner
- Fiskehelse- og velferdsplan Hidlekjerringa H23
- PP slide fra produksjonsmøter
- Avvik Yersinia Nye Hessvik
- Fiskehelse- og velferdsplan Nye Hessvik 24G
- Biosikkerhet prosedyre matfisk Bremnes Seashore
- Risikoanalyse biosikkerhet Nye Hessvik 2024
- dok 00470 biosikkerhet
- 20241029 Biosikkerhetsplan Krossholmen
- dok06242 krossholmen
- Slide Vikane
- Fiskehelse- og velferdsplan Vikane 24G
- 20241029 Biosikkerhetsplan Vikane 1
- Avvik PRO 2024-1238 Saltkjelen II
- Presentasjon mattilsynets systemrevisjon oppd
- Presentasjon mattilsynets systemrevisjon
- Topp 5 risikoer internkontrollsystem
- Alvorlighetsgrad obligatorisk
- Lukkede avvik del 1
- Lukkede avvik del 2
- Lukkede avvik del 3
- Utsettsmøte Gissøysundet H24
- Logg til driftsmøter (aksjonslister)
- Produksjonsmøter - uke 45
- Produksjonsmøter - uke 44

Sammen trygger vi framtiden for mennesker, dyr og natur